

ПСИХОСОЦИОТЕРАПИСКИ
ИНТЕРВЕНЦИИ КАЈ
ПАЦИЕНТИ СО
ШИЗОФРЕНИЈА

Научен соработник д-р Арсова Славица

- Психолошките и психосоцијалните интервенции во третманот на пациенти со Шизофренија го достигнуваат својот подем во текот на последните 3 децении особено со сознанието дека антиспихотичната терапија не е доволна во однос на подобруванјето на негативната Шизофрена симптоматологија, психосоцијалното функционирање, дестигматизацијата и подобрување на квалитетот на живот на овие личности.
- Психосоцијалните интервенции вклучуваат индивидуален, групен или семеен третман во комбинација со психофармаколошката терапија.

Цели на психосоцијалниот третман

- Намалување на вулнерабилноста на индивидуите во однос на развој на душевно растројство
- Редукција на влијанието на стресогените фактори
- Да се намали дисстресот или дисабилитетот на личностите
- минимизирање на симптомите
- Подобрување на квалитетот на животот
- Редукција на ризикот
- Подобрување на комуникациските и социјалните вештини
- Овозможување или подобрување на придржување кон терапијата

Видови на психолошки или психосоцијални интервенции

- Адхеренс терапија
- Арт терапија
- Когнитивна ремедиација
- ЦБТ
- Советување и терапија на поддршка(супортивна) терапија
- Семејни интервенции
- Психодинамска психотерапија
- Психоедукација
- Тренинг на социјални вештини
- Мултимодел интервенции

Адхеренс терапија

- ❖ Се смета дека околу 50% од пациентите не се придржуваат на антипсихотичната терапија.
- ❖ Непридржувањето кон терапијата води до почести релапси, повторувани хоспитализации, зголемување на економските и социјалните трошоци
- ❖ Адхеренс терапијата е замислена како кратка и прагматична терапевска интервенција која вклучува мотивациско интервју, психоедукација и когнитивни терапевски интервенции

- Адхеренс терапија означува секој програм кој би значел интеракција меѓу давателот на услуги и корисникот на услугите кој вклучува поддршка, разбирање, информација со цел подобрување на придржувањето кон фармаколошкиот третман.
- 4-8 терапевски сесии во траење од 30 мин.
- Со разгледување на историјата на пациентот и неговиот фармаколошки третман
- истражување на неговата терапевска амбивалентност и стигмата
- Обработка на повеќе практични вежби во совладувањето на проблемот

-
- Препораки
 - Да не се препорачува адхеренс терапијата како исклучива кај сите пациенти со Шизофренија

Арт терапија

- ❖ Арт терапијата се збир од интервенции во смисол на комбинирање одредени психотераписки техники и активности кои имаат за цел промовирање и развивање на креативната експресија.
- ❖ креативен процес кој овозможува селф експресија со специфични тераписки рамки
- ❖ Естестката форма се користи за да се даде значење на пациентовото искуство и искажување
- ❖ Арстистичкиот медиум се користи како мост помеѓу вербалниот исказ и интрапсихолошките увиди
- ❖ Развивање нови начини за комуникација

Препораки

- Да се понуди на сите пациенти вклучувајќи ги акутните фази кај хоспитализирани пациенти особено кај оние со негативна Шизофрена симптоматологија
- Да биде спроведена од обучени арт терапевти

Когнитив Бихејвиор терапија

- Когнитив бихејвиор терапијата се базира врз теоријата дека постои врска помеѓу мислите, чувствата и однесувањето на индивидуате.
- Бецк ја развива КБТ во тек на 1970 год кај депресивните растројства но во тек на идниот период КБТ се развива како терапевски правец кој овозможува третман кај повеќе ментални растројства

- КБТ се дефинира како психолошката интервенција каде корисниците ја развиваат и осознаваат врската меѓу мислите, чувствата и однесувањето со почитување на нивните минати или актуелни психолошки потешкотии.
- Реевалуација на нивната перцепција, верувања, или размислувања врзани за нивните главни симптоми.
- да се развива чувство за себе мониторирање на сопствените мисли, чувства, однесување
- Промоција на алтернативните начини за справување со потешкотиите
- Редукција на дисстресот
- Подобрување на функционирањето

Препораки

- Да се понуди КБТ кај сите пац. Со Шизофренија
- Може да се започне во акутната фаза или покасно
- КБТ би требало да се работи индивидуално во тек на 16 сесии

Когнитивна ремедијација

- Интервенција која се фокусира на базичните когнитивни процеси како што се вниманието, работно помнење, егзекутивно функционирање
- Подобрување на ниво на извршување во секојдневното функционирање и грижа за себе.
- Препораки
- Се препорачува како дополнителен третман во подржувачките форми на сервисите за ментално здравје

Советување и супортивна терапија

- ❖ Во тек на 1950 година ја развива Карл Роџерс, како терапија или советување насочена кон клиентот.
- ❖ Тераписки интервенции кои се недирективни, насочени кон создавање релација, контејнирање на повеќето психолошки потешкотии на пациентот
- ❖ Препораки
- ❖ Да не се нуди кај секој пациент со Шизофренија како специфичен тераписки процес, да се земат во предвид индивидуалните разлики и потреби на пациентот во однос на поефикасните тераписки интервенции како КБТ, семејни интервенции.

Семејни интервенции

- ❖ Семејните интервенции во третманот на пациентите се развиваат поради сознанието за важноста на семејните членови во идниот развој на растројството.
- ❖ Како семејни членови се подразбираат сите оние кои имаат блиски и значајни реалции со пациентите (родители, браќа сестри и партнери).
- ❖ Семејните интервенции се насочени кон подобрување на можностите за справување на семејството со потешкотииите на нивниот член, давајќи им поддршка, едукација, редукција на нивото на стресс, подобрување и создавање на нови комуникациски вештини во семејството, превенција на идните релапси.
- ❖ Семејните сесии имаат супортивна, едукативна, терапевска функција во решавање на проблемите, интервенција во криза,

Препораки

- ❖ Да се понудат семејни интервенции на сите фамилии со пациенти со Шизофренија кои живеат со нив или се во блиски контакти
- ❖ Да се вклучи и самиот пациент
- ❖ Најмалку 3 месеци до една година
- ❖ Најмалку 10 сесии
- ❖ Индивидуални семејни разлики

Психодинамски терапевски интервенции

- ❖ Сесии базирани на психодинамскиот или психоаналитичкиот модел
- ❖ Работа на трансфер контратрансфер и несвесните процеси
- ❖ Најмалку една година
- ❖ Препораки
- ❖ Да се понуди на здравствени работници со цел разбирање на психолошките потешкотии кај пациентите со Шизофренија

Психоедукација

- Информација и едукација на пациентот во однос на неговата дијагноза, третман, прогноза, начин на лекување, неговите права и обврски.
- Било кој програм кој вклучува интеракција помеѓу здравствениот работник кој ја дава услугата и оној кој ја користи вклучувајќи ги и семејствата

Тренинг на социјални вештини

- Тренинг на социјални вештини овозможува обновување на социјалните вештини, самодовербата, да се подобри нивната способност за справување во социјални ситуации, намалување на социјалниот стрес, подобрување на квалитетот на живот, редукција на симптомите и превенција на реласпите.

- Структурирани психосоцијални интервенции индивидуални или групни кои би имале за цел подобрување на социјалниот перформанс, редукција на стресот и потешкотиите во социјалните опкружувања
- Бихејвиор интервенции
- Подобрување на вербалните и невербалните коумуникациски вештини

Третман на пациенти со душевни растројства, примарна, секундарна терциерна здравствена здразвтевна заштита и третман во заедницата

- ❖ Пациентите со Шизофрено растројство често пати имаат т.н. продромални потешкотии пред отворениот психотичен процес поради кои бараат помош од матичниот доктор
- ❖ афективни промени (анксиозност, иритабилност, депресивност)
- ❖ когнитивни потешкотии (потешкотии со концентрација и памнење)
- ❖ мисловни промени (преокупација со некоја чудна идеја)
- ❖ соматски потешкотии (губиток на енергија, потешкотии со спиењето)
- ❖ нарушување во социјалното функционирање
- ❖ Овие потешкотии потребно е да бидат препознаени од матичниот доктор, известени семејните членови и преупатени во секундарното здравство за психијатриска помош

- Пациентите со дијагностицирано Шизофрено растројство во примарна здравствена заштита
- мониторирање на менталната состојба
- Користење на терапијата
- следење на несакани ефекти
- социјалното повлекување
- достапност до психијатриските сервиси
- следење на соматското здравје

- Упатување во секундарно здравство доколку има непридржување на третманот, Лош или недоволен одговор на третманот, повеќе несакани ефекти, коморбидитет зависност, ризик за себе или другите

Здравствени тимови за ментално здравје во заедницата

- Мултидисциплинирани тимови вклучувајќи професионалци кои се вклучени во третманот на пациентот,
- сестри, окупациони терапевти, психијатар, психолог, социјален работник.

Асертивен третман во заедницата

- Се појавува во 1970 со цел намалување на повторна хоспитализација на пациентите во психијатриските одделенија.
- да се одржува контактот на пациентите со сервисите за ментално здравје
- Да се редуцира хоспиталниот третман и неговото економско чинење
- Да се подобрат резултатите од лекувањето

- ❖ мултидисциплинарен тим
- ❖ Грижата е за строго дефинирани групи
- ❖ Одговорноста за еден клиент е кај повеќе членови од тимот
- ❖ Целосна психијатриска и социјална грижа за секој член
- ❖ Третманот и грижата се нуди кај оние членови кои се несоработливи со сервисите за ментална грижа
- ❖ фармаколошки третман

Препораки

- ❖ Асертивниот третман да се нуди кај сите пациенти со тешки душевни растројства кои се често хоспитализирани,
- ❖ слаба соработка со сервисите за ментално здравје,
- ❖ лошо социјално функционирање.

Акутна дневна болница

- одделение кое вклучува дијагностика и третман на пациенти со акутни психотични епизоди кои во спротивно би се лекувале со интрахоспитален третман.
- Некои студии укажуваат на исклучување на пациенти под 16 или над 65 годишна возраст, пациенти со злоупотреба на супстанции или органски мозочни ратсројства.

Препораки

- Да се понуди кај акутни психотични епизоди како алтернативно решение во однос на интрахоспиталниот третман или скратување на болничкото лекување.

Вокациска рехабилитација

- ❖ Голем дел од пациентите со хронични душевни растројства се невработени како резултат од дисабилитет кој го носи самото нарушување или пак поради дискриминацијата од страна на општеството.
- ❖ Превокациски тренинг како вокациска рехабилитација каде корисниците се во процес на припреми во заштитни работилници или во некои привремени работни места, пред да бидат впуштени во компетитивното вработување.
- ❖ Подржувачко вработување има за цел подржување на пациентите веднаш во компетитивното вработување
- ❖ Препораки
- ❖ Подржувачкото вработување да се нуди кај пациенти кои сакаат да се вработат или да се вратат на работа.

Неакутна дневна болница

- Дневната болница се дефинира како алтернативен третман на пациентите во однос на интрахоспитаниот или кај пациенти рефрактивни на третман во амбулантскиот дел
- континуирана нега и грижа кај пациенти со хронични душевни растројства.

Тимови за кризни интервенции и домашен третман

- ❖ Традиционално првата акутна епизода кај шизофренија се третира болнички, но во последниов период расте интересот за третман на овие епизоди во заедницата.
- ❖ Доколку третманот на овој начин биде изведен безбедно можно е да се избегне стигмата и економските трошоци кои го пратат интрахоспиталното лекување.
- ❖ Тимовите за кризни интервенции би требало да имаат за цел решавање на акутната психотична епизода со интензивен третман во домашни услови.

- ❖ Тимовите за кризни интервенции се со обучени членови за интервенции кај пациенти со акутна психотична епизода во нивните домови
- ❖ Резултатите укажуваат дека тимовите за кризни интервенции ја намалуваат потребата од хоспитализација или пак го скратуваат периодот на болничко лекување.
- ❖ Пациентите со серизони душевни растројства повеќе го прифаќаат овој начин на лекување.

- ❖ Тимовите за кризни интервенции би требало да се користата за поддршка на пациентите во тек на акутната епизода, особено внимание кон можните ризици, особено значајни за оние пациенти кои не се обраќаат до амбулантските служби